

Båtklubbflaggans tillkomst och historia

Nyländska Jaktklubben fick som första finländska båtklubb sin klubbflagga år 1861. Förebild var Flodjaktklubbens i St. Petersburg endast ett år äldre flagga med ett blått St. George (rakt) kors på vit botten. I det övre inre vita fältet fanns St. Petersburgs stadsvapen. Ryska Marinministeriet planerade NJKs flagga med "Nylands läns vapen fullständigt" i övre inre fältet. Kejsare Alexander II godkände flaggan tillsammans med NJKs stadgar. Generalamiral Storfurste Konstantin stadfäste beslutet med sin underskrift. De flesta båtklubbar grundade under autonomins tid fick senare en likadan blåvit korsflagga dekorerad med sitt läns eller sin stads vapen. Samma regler gällde i hela det Ryska Kejsardömet ända till Stillahavskusten. Flaggan var stadfäst av det Ryska Marinministeriet och skulle visa att det var fråga om en rysk fritidsfarkost. Dessa var befriade från normala trafikavgifter, hamnavgifter och tullformaliteter. Flaggan uppfattades som en nationell symbol jämställd med handelsflaggan. Vid sekelskiftet 1900 fanns det över 30 segelklubbar i Finland. Det var ungefär lika många som i det övriga Ryska Kejsardömet sammanlagt.

Finlands segelföreningars flagga blev så känd inom Östersjöområdet att man började uppfatta den som Finlands nationalflagga. År 1910 kom kejsarens nådiga befallning, som påbjöd att alla segelklubbar skulle placera den ryska trikoloren i flaggans övre inre fält. Klubbemblemets skulle flyttas ner i flaggans nedre inre hörn. Med denna åtgärd ville man naturligtvis poängtera att Finland trots sina många självständighetssträvanden var en del av det ryska imperiet. Det var ett typiskt uttryck för ofärdens förryskningssträvanden. De finländska seglarna tyckte inte om den nya flaggan. Den gick under öknamn som "slavflaggan", "bastmattan" osv. Flaggan var i bruk åren 1910-1917. När kejsardömet hade kollapsat i samband med den ryska revolutionen flyttades flaggemblemet tillbaka till sin gamla plats i övre inre hörnet. Den "rena" flaggan användes fram till år 1919. När Finlands nationalflagga hade blivit stadfäst ändrades båtklubbflaggan. Ett smalt vitt kors placerades över det blåa korset. Vår nuvarande båtklubbflagga kom till år 1919. Den finländska båtklubbflaggans ställning stadfästes på nytt år 1978 i lagen om Finlands flagga samt år 1983 i förordningen om fritidsfarkosters flaggor. År 2011 fanns det i vårt land c:a 340 båtklubbar, som hade en egen officiellt stadfäst klubbflagga. Vårt system med båtklubbflagga är unikt i hela världen. En stor del av flaggorna bär fortfarande sin hemorts vapen eller delar av detta som emblem, såsom Alexander III påbjöd år 1890.

Flaggans plats och storlek

Båtens värdigaste plats är aktern. Akterflaggan, som är större och högre i rang än alla andra flaggor och vimplar, förs följaktligen på en 10-15 grader bakåtlutad flaggstång i aktern. I hamn är det alltid möjligt och på de flesta båttyper också till sjöss. Flaggstången bör vara placerad så att flaggan inte skymmer akterlanternan och inte smutsas ner av avgaser eller smutsiga föremål. Det är viktigt att flaggan är placerad så att den kan fylla sin huvudsakliga uppgift – att synas. Användningen av akterflaggstång på en segelbåt kan försvåras av en lång och lågt liggande bom. På en motorbåt med en hög överbyggnad bildas under gång luftvirvar, som gör att flaggan lätt

rullas upp kring flaggstången och inte blåser ut. Om flaggan inte under gång kan föras på flaggspel i aktern, kan den föras

- på ketch och yawl i mesanmastens topp
- på gaffel eller sprisegelriggad båt i mesanmastens eller den enda mastens gaffel eller spristång
- i motorbåtsmastens gaffel
- på motorbåtar i flagglina under targabågen om denna är tillräckligt hög. Flaggan bör inte föras
- i toppen på aktermasten, om denna är högre eller lika hög som de andra masterna såsom på skonertriggade båtar
- i akterstaget på segelbåtar, flagghälsning eller sorgflaggning kan inte utföras
- i toppen på motorbåtsmasten
- i antenner eller annat sådant på motorbåtar. På små segelbåtar, som lätt tenderar att kantra, föres inte flagga.

Följande mått på flagga och flaggstång rekommenderas:

<i>Båtens längd</i>	<i>Flaggans storlek</i>	<i>Flaggstångens längd</i>
under 7 m	33 cm x 54 cm	80 cm
	44 cm x 72 cm	100 cm
7 – 10 m	55 cm x 90 cm	120 cm
10 – 12 m	66 cm x 108 cm	145 cm
12 – 15 m	80 cm x 131 cm	175 cm
över 15 m	100 cm x 163 cm	210 cm

I gaffel och i mesanmastens topp kan man använda ungefär samma storleks flagga. Avståndet från flaggfästet i akterflaggstångens topp till däck bör vara minst 10 cm längre än flaggans diagonalmått. Flaggan bör alltid vara ren och hel.

Flaggning och flaggtid

Under gång hålls flaggan hissad hela tiden dygnet runt. Under långa seglatser på öppet hav behöver flaggan inte vara hissad om inga andra båtar är inom synhåll. På bemannad förtöjd båt samt i båtklubbens hemhamnar och skärgårdshamnar hissas flaggan kl. 08.00 och halas vid solnedgången, dock senast kl. 21.00. Under midsommarnatten hålls flaggan hissad hela natten. Om örlogsfartyg ligger inom synhåll följer man dess flaggtider. Flaggtiderna ombord på en båt är inte bundna till klubbens flagghissning i början av säsongen eller flagghalning i slutet av säsongen. Under kappseglingar inom Finlands territorialvatten för man i allmänhet inte flagga. Om också bara en del av kappseglingsrutten sträcker sig till internationellt vatten eller till annan stats territorialvatten för man däremot hela tiden flagga. Användningen av flagga stipuleras i kappseglingsinstruktionerna. Under segling utomlands kan man när det gäller flaggtider, följa värdlandets sed.